

ਮੌਨਧਾਰੀ

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ

ਪਾਤਰ :	
ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ:	ਇੱਕ ਅਧਿਖੜ ਉਮਰ ਦੀ ਤੀਵੀਂ
ਹਰੀ ਚੰਦ :	ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ, ਉਮਰ ਲਗ-ਪਗ ਸੱਠ ਸਾਲ, ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ।
ਮਦਨ ਲਾਲ :	ਤੀਹ ਬੱਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ, ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਦਾ ਭਣੇਵਾਂ।
ਸਾਂਧੂ :	ਉਮਰ ਪੈਂਤੀ, ਚਾਲੀ ਸਾਲ।
ਮੌਨ ਧਾਰੀ :	ਉਮਰ ਲਗ-ਪਗ ਪੰਜਾਹ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਂਧੂ ਦਾ ਮੌਨਧਾਰੀ ਜੋਟੀਦਾਰ।
ਕਿਸੋਰ ਚੰਦ :	ਹਰੀ ਚੰਦ ਦਾ ਲੜਕਾ। ਉਮਰ ਲਗ-ਪਗ ਤੀਹ ਸਾਲ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਕਤ - ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਵਜੇ
ਜ਼ਮਾਨਾ :	ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹੀ।
ਸਥਾਨ :	ਕਿਸੋਰ ਚੰਦ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਆਟਰ।
ਸਟੇਜ :	(ਪਰਦਾ ਉੱਠਣ 'ਤੇ)- ਕੁਆਟਰ ਦਾ ਬਰਾਂਡਾ। ਬਰਾਂਡੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੋ ਨੀਵੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ। ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਿਹੜਾ। ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ। ਬਰਾਂਡੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੱਧ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਬਰਾਂਡੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਂਡੇ ਦੇ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਸਿਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੋ ਥੰਮ੍ਹੁ ਹਨ। ਬਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਪਾਈ ਪਈ ਹੈ। ਅੱਧ-ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਰਾਮ- ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੁਰਸੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕੁਝ ਅੱਗੇ। ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਇੱਕ ਪਟੜੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠੀ ਸਬਜ਼ੀ ਚੀਰ ਰਹੀ ਏ।
ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ:	- (ਸਬਜ਼ੀ ਚੀਰਦੀ ਹੋਈ) ਖਾਏ ਕੋਈ ਕੀ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ। [ਇਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਹਰੀ ਚੰਦ ਖੰਘਦਾ-ਖੰਘਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈ ਦੀ ਸੀਸੀ, ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੁੱਠ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ, ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ਾ, ਜੀਹਦਾ ਤੁੱਕੂ ਉੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਲਾ ਪਿੱਛੇ ਲਟਕਦਾ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ, ਲੰਮਾ ਕੋਟ, ਪੈਰੀਂ ਗੁਰਗਾਬੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਸਲੀਪਰ,

ਠੋਥੇ ਜਹੇ ਪੁਰਾਣੇ। ਹਰੀ ਚੰਦ ਸਿੱਧਾ ਈ ਬਰਾਡੇ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ
ਉੱਤਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕੋਲ
ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ, ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।]

- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਿੱਥੇ ਚੱਲੇ ਓ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਸਿਰ ਭੁਆਂ ਕੇ ਤੇ ਖਿਖ ਕੇ) ਢੱਠੇ ਖੂਹ 'ਚ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਏ-ਹਾਏ, ਸੁੱਖ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲੋ, ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਜੇ ਮੱਤ ਨੂੰ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਾ
ਮਾਰਿਆ ਕਰੋ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ, ਕਿੱਥੇ ਚੱਲੇ ਓ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਹੱਥ ਵਾਲੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵਿਖਾਕੇ) ਵੇਖਦੀ ਨਹੀਂ, ਡਾਕਟਰ ਵੱਲ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਛੇਤੀ ਮੁੜਨਾ, ਭਲਾ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ। ਹੂੰ...ਉੰ
[ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅੱਧਾ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਏ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਇੱਕ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧ ਮਾਰ ਛਡੀ ਏ। ਰੋਜ਼ ਦਵਾਈਆਂ, ਨਾ
ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਨਾ ਦਵਾਈਆਂ ਮੁੱਕਦੀਆਂ ਨੇ (ਸਾਹ ਭਰਕੇ) ਹੋ
ਰਾਮ!
- [ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਏ]
- ਅਵਾਜ਼ : ਬੀਬੀ ਜੀ ਚੌਦਾਂ ਨੰਬਰ ਕੁਆਟਰ ਏਹੋ ਏ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਉੱਠ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਏ) ਏਹੋ ਏ, ਕਿਉਂ ਕੀ ਏ?
- [ਇੱਕ ਛੋਕਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਟਰੰਕੀ ਉਤਾਰ
ਕੇ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਏ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਇਹ ਕੀਹਦਾ ਐ? (ਕੁਲੀ, ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ
ਏ) ਵੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਈ, ਲੈ ਜਾ ਇਹਨੂੰ।
- ਕੁਲੀ : (ਬਾਹਰੋਂ ਈ) ਏਸੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜੀ (ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ-ਕਹਿੰਦਾ
ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ)
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਏਸੇ ਨੰਬਰ ਦਾ! (ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ) ਸਾਡੇ ਕੌਣ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਏ?
[ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਭੀੜ ਕੇ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਚੀਰਨ
ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਏ]
- [ਛੇਤੀ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਮੁੜਕੇ ਵੇਖਦੀ
ਹੈ। ਮਦਨ ਲਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੌਲੀ-ਜਿਹੀ ਸਿਰ ਕੱਢਕੇ ਅੰਦਰ
ਝਾਕਦਾ ਏ।]

- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕੌਣ?
- ਮਦਨ : (ਅੰਦਰ ਵੜਕੇ) ਮੈਂ ਆਂ ਮਾਸੀ ਜੀ, ਨਮਸਤੇ।
 [ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਛਾਣਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਏ।] ਮਦਨ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਕੁਝ ਵਿਗਿੜਿਆ ਜਿਹਾ ਏ। ਤੇਜ਼ ਅੱਧ-ਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਪਜਾਮਾ। ਕਮੀਜ਼ ਦਾ ਉਤਲਾ ਬਟਣ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਕੋਟ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿਆ ਲੱਭਦਾ ਏ। ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਗੜੀ ਜਿਹੜੀ ਬਹੁਤ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਪੱਗ ਦੇ ਵਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਚਿਹਰਾ ਫਿਕਰ-ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਈ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੇਵ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਚਿਹਰਾ ਵਧੇਰੇ ਬੇ-ਰੌਣਕਾ ਤੇ ਉੱਤਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਏ। ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਉੱਠ੍ਹ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਦਨ ਆਪ ਹੀ ਹੁਣ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਏ। ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਉਹਦੀ ਵੱਲ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੀਕ ਤੱਕਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਏ, ਜਿਵੇਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।]
- ਮਦਨ : ਮਾਸੀ, ਮੈਂ ਆਂ, ਪਛਾਣਦੀ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਮਦਨ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਤੂੰ ਮਦਨ! (ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਵੱਲ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਹੋਈ) ਤੂੰ ਮਦਨ ਇਹ ਕੀ ਹਾਲ ਬਣਿਆ ਏ ਤੇਰਾ। ਆ ਬੈਠ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ। (ਉਹਨੂੰ ਫੜਕੇ ਕੁਰਸੀ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦੀ ਏ)
- ਮਦਨ : ਦੱਸਨਾਂ ਆਂ ਮਾਸੀ, ਟਰੰਕੀ ਅੰਦਰ ਕਰ ਲਵਾਂ। (ਟਰੰਕੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਏ)
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੋ ਭਗਵਾਨ! ਮਦਨ! ਮਦਨ ਕਿੱਧੇ? ਨਾ ਖਤ ਨਾ ਪੱਤਰ?
- ਮਦਨ : (ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੋਇਆ) ਮਾਸੀ ਜੀ, ਜੇ ਮੈਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਲਿਖਦਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਪਿੱਛੇ ਘਰ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਏ?
- ਮਦਨ : ਹੋਣੀ ਏ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਤੀਜਾ-ਚੌਥਾ ਮਹੀਨਾ ਹੋਇਆ ਏ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆਂ।
 [ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਏ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆਂ, ਕਿਉਂ, ਕੀ ਹੋਇਆ ਏ? ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਏ?
- ਮਦਨ : ਤਕਦੀਰ! ਤਕਦੀਰ!! ਮਾਸੀ ਖੋਟੀ ਕਿਸਮਤ!!! (ਲੰਮਾ ਸਾਰਾ ਹੌਕਾ) ਹੂੰ.....

- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਜੀਵੇਂ, ਕੁਝ ਦੱਸ ਤਾਂ ਸਹੀ, ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਨੂੰ ਡੋਬ ਪੈਂਦੇ ਨਹੀਂ।
 ਮਦਨ : ਦੱਸਨਾਂ ਆਂ ਮਾਸੀ, ਦੱਸਨਾ ਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਦਮ ਲੈ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਸੀ। (ਮਦਨ ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਡਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਏ)
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਉਹਦੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼ 'ਚ) ਭਗਵਾਨ! ਭਗਵਾਨ !!)
- ਮਦਨ : ਮਾਸੀ, ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਤੈਨੂੰ ਜਿਦਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪਿੱਛੇ ਕੁੱਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਹੌਂਕਦਾ ਤੇ ਲੁਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏ, ਮੇਰਾ ਉਹੋ ਹਾਲ ਏ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਏ....ਹਾਏ...ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁੱਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਪੈ ਗਏ?
- ਮਦਨ : (ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ) ਮਾਸੀ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪੁਲਿਸ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ। ਮੈਂ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਨੱਠਦਾ, ਲੁਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਆਂ। (ਅਰਮਾਨ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ) ਮਾਸੀ ਏਥੇ ਪੁਲਿਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਾ ਆ ਸਕਦੀ? ਨਹੀਂ ਨਾ ਆ ਸਕਦੀ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਲੈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਏਥੇ ਖੇਹ ਖਾਣ ਆਉਣਾ ਏ। ਸਦਕੇ ਕੀਤੀ। ਘਬਰਾ ਨਾ-ਘਬਰਾ-ਨਾ, ਤੇਰੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਪਿਆ ਖੁਸਦਾ ਏ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ।
- ਮਦਨ : (ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ) ਦੱਸਨਾਂ, ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਕੇ, ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਕੇ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੈਂ! ਕਮਲਾ ਤੂੰ! ਬੇਸ਼ਕ ਗੱਲ ਕਰ, ਏਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।
- ਮਦਨ : (ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ) ਖੁੱਲ੍ਹਾ ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਮੈਂ ਕੁੰਡੀ ਲਾ ਦੇਨੀ ਆਂ। (ਉੱਠ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਏ) ਲੈ ਹੁਣ ਕਾਹਦਾ ਫਿਕਰ ਏ। ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ। (ਪਟੜੀ ਖਿਸਕਾ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਕੋਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ)
- ਮਦਨ : (ਗਾਜ਼ਦਾਰੀ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ) ਮਾਸੀ ਮੈਂ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ, ਮੈਂ ਚੋਰ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਗਾਬਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਚੋਰੀ, ਗਾਬਨ ਇਹ ਕੀ ਪਿਆ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਏਂ?
- ਮਦਨ : ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਦਗਾ ਦਿੱਤਾ ਮਾਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦਾ ਕਲਰਕ ਭੂਸਨ, ਅਸੀਂ ਦੇਵੇਂ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਂ ਨਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਂ....ਹਾਂ ਫੇਰ ਹੋਇਆ ਕੀ?
- ਮਦਨ : ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੁਸਲਾਇਆ, ਮੇਰੀ ਅਕਲ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਬੁੱਧੂ! ਬੁੱਧੂ !! ਮੈਂ ਬੁੱਧੂ ਆਂ !!! ਉਹ ਰੁਪਈਆ ਲੈ ਕੇ ਉੱਡ ਗਿਆ।

ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਫੇਰ ਤੈਨੂੰ ਕੀ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਰੁਪਈਆ ਲਿਆ ਈ ਨਹੀਂ।
 ਮਦਨ : ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ, ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਦਿਆਂਗਾ। ਮੈਂ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸੀ ਰੁਪਈਆ।
 ਮਦਨ : ਅਠਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਅਠਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ..... ਹੋ ਰਾਮ! ਆਪੇ ਪੁਲਸ ਉਹਨੂੰ ਫੜੇਗੀ, ਤੈਨੂੰ ਕੀ?
 ਮਦਨ : ਉਹ ਤਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਏ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਬੱਸ ਫੇਰ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਨੱਠਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏਂ। ਆਪੇ ਸੱਚੋ-ਸੱਚ ਨਿੱਤਰ ਜਾਵੇਗਾ।
 ਮਦਨ : ਉਹਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਰੁਪਈਆ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਐ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਪਰ ਤੂੰ ਲਿਆ ਈ ਨਹੀਂ, ਤੈਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਡਰ ਐ?
 ਮਦਨ : ਮਾਸੀ! ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੀ, ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਤੂੰ ਐਵੇਂ ਨਾ ਪਿਆ ਘਬਰਾ।
 ਮਦਨ : ਪੁਲਿਸ ਢੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਹੱਡ ਭੰਨ ਸੁਟੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਬਕਾ ਲਵੇਗੀ।
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਏ! ਹਾਏ!
 ਮਦਨ : ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਝੱਲ ਹੋਣੀ, ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਉਦੇ ਮੇਰਿਆ ਰੱਬਾ!
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਸੁੱਖੀ-ਸਾਂਦੀ ਮਰਨ ਤੇਰੇ ਵੈਰੀ, ਏਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਘਬਰਾ ਨਾ। ਚੱਲ ਅੰਦਰ। ਹੱਥ-ਮੂੰਹ ਧੋ ਤੇ ਹੁਣੇ ਤੇਰਾ ਵੀਰਾ ਦਫਤਰੋਂ ਅੰਦਾ ਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਨੀ ਆਂ। [ਮਦਨ ਅੰਦਰ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਫੇਰ ਸਬਜ਼ੀ ਚੀਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਏ]
 ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਖਬਰੇ ਕੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਏ, ਮੁੰਡਾ। ਜੀ-ਭਿਆਣਾ ਸਾਡੇ ਆ ਵੜਿਆ ਏ। ਲਾਜ ਰੱਖੀਂ ਭਰਵਾਨ!
 [ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਦਿਓਂ ਪਰਤ ਕੇ ਆਇਆ ਏ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕੁੰਡੀ ਲੱਗਾ ਵੇਖ ਕੇ ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਕੇ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਏ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖੜਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ

- ਤ੍ਰੂਭਕ ਪੈਂਦੀ ਏ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨੂੰ ਇੰਜ ਜਾਪਿਆ ਏ
ਜਿਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਭੰਨਿਆ ਏ।)
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਬੈਠੀ ਬੈਠੀ) ਆਪ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈਗੇ, ਜ਼ਰਾ ਠਹਿਰ ਕੇ ਆਇਓ
ਭਾਈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਬਾਹਰੋਂ) ਓ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਨਾ, ਕੁੰਡੀ ਕਿਉਂ ਚਾੜ੍ਹ ਛੱਡੀ ਏ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਆਈ ਜੀ, ਆਈ। (ਦੌੜ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਏ ਤੇ ਹਰੀ ਚੰਦ
ਦਰਵਾਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਸੀਸੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਏ) ਮੈਂ
ਜਾਤਾ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਭੰਨਣ ਡਹੇ ਹੋਏ ਨੇ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਏਥੇ ਆਉਣ ਦਾ? ਬੈਠੀ-ਬੈਠੀ
ਊੰਘ ਪਈ ਏਂ। ਕੋਈ ਭੈੜਾ ਸੁਪਨਾ ਆ ਗਿਆ ਈ ਕੀ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਬੜੀ ਬਿਪਤਾ ਆ ਪਈ ਏ ਪਰ ਪਹਿਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸ
ਲਓ, ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਉਹ ਵੀ ਬਿਪਤਾ ਈ ਏ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਿਉਂ ਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੱਸੀ ਏ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਉਹ ਕੋਈ ਇੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸਾਂ। ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਦਸ ਗਿਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਨੇ। ਦਿਲ ਦੀ ਝਰਾਬੀ, ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ, ਛੇਫੜੇ
ਝਰਾਬ, ਬਾਰਾਂ-ਮਾਸੀ ਜੁਕਾਮ, ਗੱਲ ਕੀ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਰ
ਤੀਕਰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਰੇ ਰਾਮ! ਹਰੇ ਰਾਮ!
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਤੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਏ ਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਂਦਿਆਂ 'ਵਾਜ ਨਾ ਮਾਰਿਆ ਕਰ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਦਰਵਾਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਏ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਸੀਸੀ ਵਿਖਾ ਕੇ) ਐਹ ਪੀਣ ਲਈ, ਐਹ ਪੁੜੀਆਂ ਫੱਕਣੇ ਲਈ,
ਐਹ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਲਈ ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਟੀਕੇ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੇ ਰਾਮ! ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਬਾਰਾਂ!
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਨਹੀਂ, ਹਟ-ਹਟ ਕੇ ਤੇ ਜੇ ਫੇਰ ਭੀ ਅਰਾਮ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇ
ਸਾਰੇ ਟੈਂਸਟ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੇ ਰਾਮ!
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਖੂਨ ਦਾ ਟੈਂਸਟ, ਥੁੱਕ ਦੀ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ
ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ। ਫੇਰ ਜਿਗਰ ਦੀ ਫੋਟੋ, ਛਾਤੀ ਦੀ ਫੋਟੋ। ਅੱਖਾਂ
ਵਿਖਾਓ, ਦੰਦ ਕਢਾਓ।

- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੇ ਰਾਮ.....ਹੇ ਰਾਮ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਡਾਕਟਰਾਂ ਕਹੀ ਅੱਤ ਚੁਕੀ ਐ, ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਭਰਮ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ।
ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੈਦ ਕੋਲ ਜਾਓ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਵੈਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਰੱਸੇ ਫਾਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ।
ਇਹ ਤਾਂ ਰੋਲ-ਰੋਲ ਕੇ ਮਾਰਦੇ ਨੇ। ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਸ਼ਰਾਫਤ
ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੌ ਚੰਗਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਏ....ਹਾਏ ਛੱਡੋ ਪਰੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ।
ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸੀਬਤ ਆ ਪਈ ਜੇ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਅੱਗੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਸਨ। ਦੱਸ.....ਦੱਸ.....ਹੁਣ ਢਿੱਲ ਨਾ
ਕਰ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੋ ਤਾਂ ਦੱਸਾਂ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਐਨਕ ਲਾ ਲਵਾਂ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਮਦਨ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਜਦੋਂ ਦਾ ਆਇਆ ਏ, ਮੈਨੂੰ ਬੱਥੋ-ਪੱਥੋ
ਪਏ ਹੋਏ ਨੇ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਮਦਨ ਕੌਣ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੈਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਓ, ਮੇਰਾ ਭਣੇਵਾਂ, ਭੈਣ ਗਿਆਨੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ। ਬੁਰੀ
ਹਾਲਤ ਆ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂ? ਨਹੀਂ ਤੇ ਖੈਰ ਏਹੋ ਦਵਾਈਆਂ
ਵੰਡ ਕੇ ਖਾ ਲਵਾਂਗੇ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਹਰੀ ਚੰਦ ਦੇ ਕੰਨ ਕੋਲ ਮੂੰਹ ਕਰ ਕੇ) ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ....
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਗੱਲ ਟੁੱਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ) ਅਜੇ ਮੈਂ ਬੋਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬੇਸ਼ਕ ਤੂੰ
ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਗਾਜ਼ਦਾਰੀ ਨਾਲ) ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੁਲਿਸ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ, ਲੁਕਦਾ
ਫਿਰਦਾ ਏ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਕੇ) ਤੇ ਤੂੰ ਕਿੱਧਰ ਦੀ ਸਿਆਣੀ ਏਂ, ਉਹਨੂੰ ਘਰ ਵਾੜ
ਲਿਆ ਏਂ। ਅੱਗੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ ਤੇ ਜੇ ਹੁਣ
ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਸਫ਼ਾਇਆ ਸਮਝ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਉਹਨੇ ਰਾਤ ਦੀ ਰਾਤ ਅਟਕਣਾ ਏਂ, ਸਵੇਰੇ ਤੋਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਸੈਂ ਕੀ
ਕਰਦੀ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਏ।

- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਤੇ ਨਾਲ ਹਣ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਫਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਏ। ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ ਤੇਰਾ ਵੀ,
ਮਾਂ ਦੀਏ ਬੱਚੀਏ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸੱਤ ਬਿਗਾਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਏ। ਇਹ ਤਾਂ ਫੇਰ
ਆਪਣਾ ਏ। ਨਾਲੇ ਵੇਖਣਾ ਕਿਸੋਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿਤੇ।
ਉਹ ਬੜਾ ਬੜਬੋਲਾ ਏ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਉੱਠਦਾ ਏ) ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਕਿਸੋਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਮੈਂ
ਮਦਨ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਾ, ਹੋਇਆ ਕੀ ਏ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਪਰ ਵੇਖਣਾ ਕੋਈ ਕੌੜੀ-ਫੱਕੀ ਨਾ ਕਹਿਣੀ, ਵੇਲਾ ਟੱਪ ਜਾਂਦਾ ਏ
ਪਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਸਵੇਰੇ ਇਹਨੂੰ ਚਲਤਾ ਕਰੋ। ਸਾਡੇ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੱਖੋ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹਾਏ-ਏਡੀ ਉੱਚੀ ਨਾ ਬੋਲੋ, ਸੁਣ ਲਵੇਗਾ ਕਿਤੇ।
[ਹਰੀ ਚੰਦ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਏ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੋ ਰਾਮ! ਭਲੀ ਕਰੀਂ! ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ! ਕਿਸੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਡਾ
ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਭਲਾ।
[ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਦੋਹੇ ਗਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਏ]
- ਆਵਾਜ਼ : ਮਾਇਆ ਮਰੀ ਨਾ ਮਨ ਮਰਾ, ਮਰ ਮਰ ਗਏ ਸ਼ਰੀਰ
ਆਸ਼ਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾ ਮਰੇ, ਕਹਿ ਗਏ ਸੰਤ ਕਬੀਰ।
[ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦੀ ਜਾਪਦੀ ਏ। ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਏ। ਦੋ ਸਾਧੂ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਇੱਕ ਮਾੜਾ
ਸੁਕੜਾ, ਕੀਂਗੜ ਜਿਹਾ (ਮੌਨਧਾਰੀ)। ਦੂਜਾ ਹੱਟਾ-ਕੱਟਾ, ਚੁੱਟ-ਮੁੱਟ]
- ਸਾਧੂ : ਕਰ ਭਲਾ ਹੋ ਭਲਾ, ਅੰਤ ਭਲੇ ਦਾ ਭਲਾ।
[ਸਾਧੂ ਅਜੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਪੌੜੀਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜੇ ਨੇ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਮਹਾਰਾਜ! ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਮੰਜੀ ਡਾਹ ਦੇਨੀ ਆਂ।
[ਉੱਠ ਕੇ ਮੰਜੀ ਡਾਹੁੰਦੀ ਏ ਤੇ ਖੇਮ ਵਿਛਾਉਂਦੀ ਏ]
- ਮੌਨਧਾਰੀ : (ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ) ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ।
- ਸਾਧੂ : ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਮਾਤਾ! ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਮੌਨ-ਬਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰੱਖਾ
ਹੈ। ਮੌਨ ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਪਰ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੀ ਹੀ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਗਯਾ
ਹੈ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਬੈਠੋ ਨਾ।
- ਸਾਧੂ : ਹਰੇ ਨਾਰਾਇਨ! ਮਾਤਾ, ਮੈਂ ਤੋਂ ਇਨ ਕੀ ਚਰਨ-ਧੂੜ ਹੁੰ, ਧੂੜ ਹੀ ਮੈਂ

- ਬੈਠੂੰਗਾ।
 [ਸਾਧੂ ਭੁਜੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਅੱਛਾ ਮਹਾਰਾਜ! ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਛਾ। ਹੁਣ ਤੁਸਾਂ ਭੋਜਨ ਕਰਕੇ
 ਹੀ ਜਾਣ।
- ਸਾਧੂ : ਸਾਧੂ ਭੂਖੇ ਭਾਵ ਕੇ, ਭੋਜਨ ਭੂਖੇ ਨਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਨਹੀਂ, ਮਹਾਰਾਜ! ਭੋਜਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ। ਮੈਂ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿੱਚ
 ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਭਾਜੀ ਚੀਰੀ ਪਈ ਏ।
 [ਮੌਨਯਾਰੀ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਏ ਕਿ ਉਹ ਭੋਜਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਏ]
- ਸਾਧੂ : ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਏਕ ਭਗਤਨੀ ਮਾਈ ਨੇ ਦੂਪ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰਾ ਦੀਆ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਫੇਰ ਮਹਾਰਾਜ! ਮੈਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂ? ਬੇੜਾ ਜਿਹਾ ਫਲ ਖਾ ਲੋ, ਮੈਂ
 ਏਦਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ।
 [ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਏ ਤੇ ਫਲ ਆਦਿ ਲਿਆ ਕੇ ਸਾਧੂ ਦੇ
 ਅੱਗੇ ਰੱਖਦੀ ਏ।]
- ਸਾਧੂ : ਅੱਛਾ ਮਾਤਾ, ਤੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ।
 [ਇੱਕ ਕੇਲਾ ਛਿੱਲ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਏ।]
- ਸਾਧੂ : ਮਾਤਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਮਿਲਤਾ ਹੈ। ਹਮ ਲੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਥੇ ਆਸਰਮ ਕੋ,
 ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਦੇਖਾ, ਇਸ ਘਰ ਮੈਂ ਕਲੇਸ਼ ਹੈ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਲੇਸ਼ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਬਹੁਤ ਹੈ।
- ਸਾਧੂ : ਮਹਾਤਮਾ ਕਲੇਸ਼ ਨਿਵਾਰਨੇ ਕੋ ਆ ਗਏ। ਮਾਤਾ!
 ਤਰਵਰ, ਸਰਵਰ, ਸੰਤ ਜੰਨ, ਚੌਥੇ, ਬਰਖਾ, ਮੇਂਹ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੇ ਕਾਰਨੇਂ ਚਾਰੋਂ ਧਾਰੋਂ ਦੇਂਹ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਮਹਾਰਾਜ! ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਡਿਗ ਗਿਆ ਏ।
- ਸਾਧੂ : ਸਭ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ - ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਅਸੀਰਵਾਦ ਸੇ। ਆਜ ਸੇ
 ਦਸਵੇਂ ਰੋਜ਼ ਮੌਨ ਬਰਤ ਖੋਲੋਂਗੇ। ਓਸ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਕਾਰਜ ਕਾ
 ਧਿਆਨ ਕਰੋਂਗੇ, ਵੱਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਗਾ।
 [ਸਾਧੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਏ। ਖੰਘਦਾ-
 ਖੰਘਦਾ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਖੰਘਦਾ ਏ।]
- ਸਾਧੂ : ਨਾਰਾਇਨ ਹਰੇ! ਭਗਤ ਕਲਿਆਨ ਹੋ !
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਮੈਂ ਭਗਤ ਨਹੀਂ, ਬਾਬਾ।
- ਸਾਧੂ : ਤੁਮ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਭਗਤ ਹੋ, ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਸੱਚੇ ਭਗਤ।

- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਵਿਅੰਗਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ) ਮੈਂ ਭਗਤ ਹਾ....ਹਾ....ਹਾ
(ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ) ਕਿਉਂ ਜੀ, ‘ਹੈ ਮੇਰੀ ਸ਼ਕਲ ਭਗਤਾਂ
ਵਾਲੀ! ਹੈ ਨਾ....!
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਸਾਧੂਆਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦੀ ਜੀ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਅੱਛਾ, ਅੱਛਾ! ਕਿਸੇਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਆਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਏ। ਨਾਲੇ
ਮਦਨ ਵੀ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ
ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਮੈਂ ਅੰਰੀਠੀ ਬਾਲ ਆਵਾਂ। ਮਹਾਰਾਜ਼ ਤੁਸਾਂ ਵੀ ਚਾਹ ਦੀ ਕੌਲੀ ਪੀ
ਲੈਣਾ। ਹੁਣੇ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਏ।
[ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਏ]
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਹਾਂ, ਨਾਲੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਭਗਤ ਜੀ ਆਖਿਆ ਕਰੋ
ਹਾ....ਹਾ.....ਹੀ.....ਹੀ....।
- ਸਾਧੂ : ਭਗਤ, ਤੁਮਰਾ ਮਸਤਕ ਬਤਾ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਜਨ ਹੋ।
ਮੁਖੜਾ ਵੇਖ ਜਗੀ ਦਰਪਨ ਮੇਂ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਇੱਕ ਹਸਰਤ ਭਰੇ ਹੋਕੇ ਨਾਲ) ਕਿਆ ਸ਼ਾਨ ਸੀ, ਇਸ ਮੁਖੜੇ ਦੀ
ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ।
- ਸਾਧੂ : (ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ) ਪਰ ਛਥੀ ਤੋਂ ਭਗਤ ਅਥ ਭੀ।....
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਕੱਟ ਕੇ) ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੇਖਦਿਆਂ ਡਰ ਲਗਦਾ ਏ। ਗੱਲ੍ਹਾਂ
ਛਿਲਕ ਗਈਆਂ, ਬੁੱਲ੍ਹ ਲਟਕ ਗਏ।
- ਸਾਧੂ : ਪਰ ਨੇਤਰ ਕੀ ਜਿਉਤੀ ਕੋ ਦੇਖੋ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਜਿਉਤੀ ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਾ, ਹੁਣ ਧੁੰਦ-ਜਾਲਾ ਗੁਬਾਰ ਕਹੁ। ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ
ਤੀਕ ਏਸ ਚਰਖੇ ਦੀ ਚੂਲ-ਚੂਲ ਢਿੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਆ...ਹਾ...ਹਾ...।
- ਸਾਧੂ : ਯਿਹ ਤੇ ਹਮ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸਵਾਸਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਮਿਕਸਚਰ
ਵਾਲੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਬਲਾਇਤੀ ਔਸ਼ਧੀ ਖਾਤੇ ਹੋ?
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਕਈ। (ਗੋਲੀਆਂ ਤੇ ਪੁੜੀਆਂ ਵਿਖਾ ਕੇ) ਐਹ
ਵੇਖੋ, ਐਹ ਵੇਖੋ।
- ਸਾਧੂ : ਬਲਾਇਤੀ ਔਸ਼ਧੀ ਗਰਮ ਔਰ ਖੁਸ਼ਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਲਾਭ ਨਹੀਂ
ਹੋਤਾ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਪਰ ਡਕਾਟਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲਾਭ ਈ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਏ।
- ਸਾਧੂ : (ਮੌਨ ਧਾਰੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਮਹਾਤਮਾ ਔਸ਼ਧੀ ਦੇਂਗੇ, ਕਾਇਆ-

- کلپ ہے جاۓری ।
- مੌਨ یاری : (ایسਾਰੇ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਏ) ਯਾਅਨੀ ਤਕੜਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਸ਼ਰੀਰ, ਚਿਹਰਾ ਚਮਕ ਉਠੇਗਾ ।
- ਸਾਧੂ : ਨਰਾਇਨ ਗੜ੍ਹ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੀਏ ਬਨਾਈ ਥੀ ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਬਾਬਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਸਤ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਕੌੜੀਆਂ ਕੁਸ਼ਲੀਆਂ, ਬੇਸੁਆਦ...ਹਾ....ਹਾ....(ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਕੇ)
- ਸਾਧੂ : ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਕੇਵਲ ਚਾਵਲ ਮਾਤਰ ਖਾਣੀ ਹੈ ਗਊ ਕੇ ਮਾਖਣ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਤਾਕਾਲ, ਜਿਹ ਭਸਮ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕੁੰਦਨ ਬਨਾ ਦਿਏਗੀ ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਕਿਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਨਾ ਭਸਮ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਪ੍ਰੈਰ, ਓਦਾਂ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਨਾ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗਾ ਨਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲੱਗਣੀਆਂ। ਨਿੱਤ-ਨਿੱਤ ਦੀ (ਖੰਘਦਾ ਹੋਇਆ) ਕਲੂਅ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਜਾਏਗੀ ।
- ਸਾਧੂ : ਪਰੰਤੂ, ਭਗਤ, ਸਭ ਔਸ਼ਧੀਓਂ ਸੇ ਉੱਤਮ ਏਕ ਔਸ਼ਧੀ ਹੈ। ਸੌ ਰੋਗ ਕਾ ਏਕ ਦਾਰੂ (ਹਰੀ ਚੰਦ ਦੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ)
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਬਾਬਾ ਉਹ ਦਾਰੂ ਦੱਸ।
- ਸਾਧੂ : ਓਹ ਹੈ ਦਾਨ, ਦਾਨ ਕਰੋ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਭਲਾ ਬਾਬਾ ਗਰੀਬ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਪਾਲੋ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜੇ ਜਾਂ ਦਾਨ ਕਰੋ?
- ਸਾਧੂ : ਭਗਤ ਨਿਸਚੇ ਜਾਣੋ,
ਚਿੜੀ ਚੌਂਚ ਭਰ ਲੇ ਗਈ ਨਦੀ ਨਾ ਘਟਿਓ ਨੀਰ।
ਦਾਨ ਦੀਏ ਧਨ ਨਾ ਘਟੇ, ਕਹਿ ਗਏ ਭਗਤ ਕਬੀਰ।
ਧੰਨ ਬੜੀ ਉਪਾਧੀ ਹੈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਬਾਬਾ ਇਹ ਉਪਾਧੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ।
- ਸਾਧੂ : ਭਗਤ.....ਪਾਪਾਂ ਬਾਝ ਨਾ 'ਕੱਠੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮੋਇਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਜਾਵੇ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਲੋਭ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਪਰ ਏਥੇ ਤਾਂ ਜਗ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂ।
ਪੈਸਾ ਹੀ ਰੰਗ ਰੂਪ ਹੈ ਪੈਸਾ ਹੀ ਮਾਲ ਹੈ!
ਪੈਸੇ ਬਗੈਰ ਆਦਮੀ ਚਰਖੇ ਦੀ ਮਾਲੂ ਹੈ।
- ਸਾਧੂ : ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਧੰਨ ਤੋਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੇਣੇ ਕੇ ਲੀਏ, ਨਾ ਕਿ ਦਬਾ ਕਰ ਰੱਖਣੇ ਕੇ ਲੀਏ। ਭਗਤ, ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਮੌਨ-ਬਰਤ ਖੋਲ੍ਹਤੇ ਸਮੇਂ

ਜਗ ਕਰਾਣਾ ਨੀਯਤ ਕੀਆ ਹੈ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਸੇ ਪੰਡਤ ਵਿਦਵਾਨ
ਪਧਾਰੇਂ ਗੇ। ਸਾਧੂ-ਜਨ ਭੋਜਨ ਕਰੋਂ ਗੇ। ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਗਾ।
ਇਸ ਸੁੱਭ-ਅਵਸਰ ਪਰ ਉਦਾਰ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਦਾਨ ਦਿਓ।

[ਏਸ ਵੇਲੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬਾਈਸਿਕਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੋਰ
ਬਾਈਸਿਕਲ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੇਖਕੇ
ਦਾਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੱਚ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਏ]

ਕਿਸੋਰ	: (ਗਰਮ ਹੋ ਕੇ) ਪਿਤਾ ਜੀ!
ਸਾਧੂ	: ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਬੇਟਾ ! (ਮੌਨਧਾਰੀ ਵੀ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦੀ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ
ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦਾ ਹੈ) (ਹਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ) ਸਧੁੱਤ੍ਰੂ ਹੈ ਆਪਕਾ, ਭਗਤ?
ਹਰੀ ਚੰਦ	: ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਏ ਬਾਬਾ।
ਸਾਧੂ	: ਬਹੁਤ ਭਾਗਵਾਨ ਹੈ। ਮਸਤਕ ਕੇ ਦੇਖੋ।
ਕਿਸੋਰ	: (ਕਚੀਚੀ ਵੱਟਕੇ) ਬਕ-ਬਕ ਬੰਦ ਕਰ ਬਾਬਾ (ਹਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ) ਪਿਤਾ
ਜੀ ਫੇਰ ਓਹੋ ਗੱਲ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੇਰ ਸਮਝਾ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ,
ਇਹਨਾਂ ਪਖੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਆ ਕਰੋ। ਉੱਠੋ ਬਾਬਾ, ਨਿਕਲੋ
ਏਥੋਂ।
ਹਰੀ ਚੰਦ	: ਕਿਸੋਰ!
ਕਿਸੋਰ	: ਵਿਹਲੇ, ਨਿਕੰਮੇ, ਮੁਫਤ ਦਾ ਚੰਗਾ-ਚੋਖਾ ਖਾ ਕੇ ਕਿੱਦਾਂ ਮਾਸ ਚਾੜ੍ਹਿਆ
ਈ ਚੋਬਰ ਉੱਤੇ। ਪੰਡਤਾ ਸੇਰ ਆਟਾ ਪੀਹਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਹੈ ਇਹ
ਚੁੱਟ-ਮੁੱਟ।
ਹਰੀ ਚੰਦ	: ਕਿਸੋਰ! ਕਿਸੋਰ !!
ਕਿਸੋਰ	: ਪਿਤਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਭੇਖੀ ਸਾਧੂ, ਸੁਹਦੇ ਮੰਗਤੇ,
ਨਿਰੇ ਪਖੰਡੀ।
ਸਾਧੂ	: (ਬੜੇ ਨਰਮ ਲਹਿਜੇ 'ਚ) ਬੇਟਾ! ਬੇਟਾ !! ਕਿਆ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ,
ਬੋਲੀ ਤੋ ਅਨਮੋਲ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਬੋਲ।
ਹੀਰੇ ਤਰਾਜੂ ਤੌਲ ਕਰ ਤਬ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਖੋਲ।
ਹਰੀ ਚੰਦ	: (ਝੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਏ) ਵਾਹ ਮਹਾਰਾਜ ਵਾਹ, ਧੰਨ ਹੋ! ਸੁਣਿਆ ਈ ਕਿਸੋਰ।
(ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ) ਮਹਾਰਾਜ, ਏਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ।
ਕਿਸੋਰ	: ਪਿਤਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ.... (ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ) ਚਲੋ, ਨਿਕਲੋ
ਏਥੋਂ।
ਸਾਧੂ	: ਅੱਛਾ ਬੇਟਾ।
[ਉੱਠਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੌਨਧਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਏ]

- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਨਾਲੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਖੰਘਦਾ ਏ ਤੇ ਨਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਏ) ਬਾਬਾ ਜੀ, ਜਾਓ ਨਹੀਂ, ਭੋਜਨ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਾ।
- ਸਾਧੂ : ਬੇਟਾ ਕ੍ਰਾਯਵਾਨ ਏ.... ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈਂ!
ਆਏ ਕੋ ਆਦਰ ਨਹੀਂ, ਨੈਨਣ ਨਹੀਂ ਸਨੇਹ।
ਤੁਲਸੀ ਵਹਾਂ ਨਾ ਜਾਈਏ, ਕੰਚਨ ਬਰਸਤ ਮੌਹ।
[ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਆਉਂਦੀ ਏ]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ) ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਐਵੇਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ।
- ਕਿਸੋਰ : ਬੀ ਜੀ.... ਜਾਣ ਦਿਓ, (ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ) ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਬਾਬਾ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜਦੀ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰਦੀ ਅਂ।
- ਸਾਧੂ : ਮਾਤਾ ਤੇਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬੰਧੇ ਕੈਸੇ ਜਾਏਂ ? ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਭਗਤਨੀ, ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਓ ਬਾਬਾ, ਨਾਲੇ ਮੇਰੀ ਔਸ਼ਧੀ। ਜਾਂਦੇ ਕਿਥੇ ਓ?
- ਸਾਧੂ : ਘਬਰਾਓ ਨਹੀਂ ਭਗਤ, ਔਸ਼ਧੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੈ। (ਮੌਨ ਧਾਰੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਕੱਢ ਕੇ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਏ) ਇਹ ਦੇਖੋ, ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖੋਂਗਾ।
ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਯਗਿਆ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਗਿਆਰਾਂ ਰੁਪੈ ਢਾਲ ਦੇਣਾ।
(ਸਾਧੂ ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਲਮਕਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਇੱਕ ਹੀ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸੇ....।
- ਕਿਸੋਰ : (ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕੰਬਦਾ ਹੋਇਆ) ਪਿਤਾ ਜੀ, ਪਿਤਾ ਜੀ !
[ਈਸ ਵੇਲੇ ਮੌਨਧਾਰੀ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੁੰਕਦਾ ਏ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦਾ ਏ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਧੂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਏ]
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਬਾਬਾ, ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ?
- ਸਾਧੂ : ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਪਰਾਣੀ ਏਸ ਘਰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਮੈਂ ਜੋ ਹਾਂ....ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਦੁਖੀ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਏ। (ਖੰਘਦਾ ਏ)
- ਮੌਨਧਾਰੀ : (ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ) ਓ....ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੀਵ ਏ।
- ਸਾਧੂ : ਕਿਉਂ ਬੇਟਾ, ਤੁਮੇਂ ਕਿਆ ਕਲੇਸ਼ ਹੈ?
- ਕਿਸੋਰ : ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼-ਕਲੁਸ਼ ਨਹੀਂ, ਏਥੋਂ ਝੱਟ-ਪੱਟ ਚੱਲਦੇ ਹੋਵੋ।

- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਕਾਕਾ ਮਦਨ, ਤੂੰ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲੈ, ਤੇਰਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਨਿਵਾਰਨਗੇ।
 [ਏਸ ਵੇਲੇ ਮਦਨ, ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਏ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ। ਉਹਦੀ ਮੱਥੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਦਿਸਦੀ ਏ।]
- ਕਿਸੋਰ : ਓ.....ਹੋ ਮਦਨ ਤੂੰ ਏਥੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ?
- ਮਦਨ : ਮੈਂ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਂ। ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਲਾਗੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵਾਂ। ਬੱਸ ਰਾਤ ਦੀ ਰਾਤ।
 (ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇਸ਼ਾਰਾ)
- ਸਾਧੂ : ਬੇਟਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋ.....ਤੁਮ ਦੁਖੀ ਹੋ।
 [ਮੌਨਪਾਰੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ]
- ਮਦਨ : ਬਾਬਾ ਦੌਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ ਕਿੱਥੇ।
- ਸਾਧੂ : ਸੱਤ ਹੈ, ਕਲਯੁਗ ਮੈਂ ਸਭ ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਹੈਂ। ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਸਭ ਸੰਸਾਰ।
- ਕਿਸੋਰ : ਏਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧੂਆਂ ਕਿਆ ਪਖੰਡ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ, ਮਦਨ ! ਦੋ-ਚਾਰ ਦੌਰੇ ਰਟ ਛੱਡਦੇ ਨੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਐਹ ਵੇਖੋ, ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੱਲ।
- ਸਾਧੂ : ਠੀਕ ਕਹਾ ਬੇਟਾ, ਸਾਧੂ ਨਾਮ ਕੇ ਕਲੰਕਿਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭੀ ਹੈਂ।
- ਕਿਸੋਰ : ਇਹ ਸਾਧੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਜਨਾਨੀਆਂ ਤੋਂ, ਜ਼ੇਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਠੱਗ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ, ਇਹ ਵਿਭਚਾਰੀ।
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : (ਵਿਭਚਾਰੀ ਲਫਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਚੌਂਕ ਉੱਠਦੀ ਹੈ) ਵੇ ਕਾਕਾ ! ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ, ਬੋਲ-ਕਬੋਲ ਨਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਲਗਾਮ ਦੇ ਕਿਸੋਰ।
- ਕਿਸੋਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ, ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਓ....ਕੀ ਕਰਦੇ ਓ? ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਏ ਦੋ ਹਵਾਲਾਤੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਫਰਾਰ ਹੋਏ-ਹੋਏ ਨੇ। ਇੱਕ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਏਸ ਚੁੱਟ-ਮੁੱਟ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਏ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਕਿਸੋਰ ਇਹ ਕੀ ਬੇਹੁਦਗੀ ਕਰਦਾ ਏ?
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਸ ਕਾਕੇ ਦਾ ਕਸ਼ਟ ਨਿਵਾਰਨ ਕਰੋ।
- ਸਾਧੂ : ਹਾਂ....ਹਾਂ ਇਧਰ ਆਓ....ਹਾਥ ਦਿਖਾਓ, ਦੇਖੂੰ ਤੁਮਾਰੀ ਹਸਤ-

- रेखा। तुम्हारी आऱ्यु किआ होगी?
- मदन : बड़ीस।
- माधू : हां.... ते बड़ीसदे बरस तुम्हें मिर पर चेट आनी चाहीए।
- मदन : चेट आई महाराज! सीझीछे से गिर पज्जा, माथे पर चेट आई।
- माधू : वैह एक ही बात है। तुम्हारा कस्ट दूर होने वाला है।
- मदन : बाबा जी दौरे विँच कस्ट तां जरूर हुंदा ए।
- माधू : थोड़ा ही समां रहि गिआ है। दौरा भी समाप्त होने वाला है।
(अँगों हँस नु वेख के ते गंभीरता नाल मिर हिला के) तुम्
कहीं से गुप्त यन भी प्राप्त होना चाहीए।
- मदन : अजे तां कस्ट ही कस्ट ए।
- माधू : महात्मा के नमस्कार करो, बड़े करनी वाले हैं। इन की
दया-दिस्ती हो गाई ते नै-निधी बारां-सिंधी हो जाएंगी।
(मुस्करा के)
[मदन बैठा-बैठा मैन्यारी वैल नमस्कार करदा ए। देर मैन्यारी
वैले मूँह मेझ के माधू वैल कर लैंदा ए। मैन्यारी कुश इस्तारे
करदा ए]
- राम पिआरी : ऐस बैचे 'ते दइआ करनी। बज्जा सिंधा ते भोला ए।
[ऐनी देर नु किस्तेर अंदरों अखबार लै के निकलदा है।]
- किस्तेर : ऐह वेखें.... ऐह वेखें।
- माधू : बेटा, माधू संग मज्जाक अँड़ा नहीं है।
- किस्तेर : इह पैते-बाजीआं मेरे नाल नहीं चल सकदीआं।
- हरी चंद : बाबा इहदा दिमागा (मैंसे नाल इस्तारा कर के) अँज-कँसु
टिकाणे नहीं।
- माधू : (हँसदा होइआ) कैदी बात नहीं, बैचा है। चंचल-धृती है
इस की।
- किस्तेर : ऐह वेखे पिता जी। (अखबार पड़दा है) हवालाती छरार,
कँद पंज ढुँट सँत इंच, रंग गंदमी। बाएं घुटने पर ढोँडे का
दागा (माधू नु) उठ उदे चौंधे, विखा जरा खँबा गोड़ा।
[माधू नु बाजू ते पक्क के उठाउण दी केसम करदा है।]

- ਸਾਂਧ : ਭਗਤ, ਜਿਹ ਹਮਾਰਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : (ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ, ਕੜਕ ਕੇ) ਕਿਸੋਰ ! ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ।
- ਸਾਂਧ : ਸਾਂਧ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਬੜਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਬੜਾ ਡੰਡ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ- ‘ਸੰਤ ਦਾ ਨਿੰਦਕ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨ। ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਦੁਖੀਆ ਅਰ ਦੀਨ। ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਹਤਿਆਰਾ। ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਪ੍ਰੇਮੇਸਰ ਮਾਰਾ।’
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਹੋ ਰਾਮ.... ਹੋ ਰਾਮ.... (ਭੈ ਨਾਲ ਕੰਬਦੀ ਹੋਈ)
- ਕਿਸੋਰ : ਇਹ ਸਾਂਧ ਨਹੀਂ ਬੀ ਜੀ.... ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਪਖੜੀ ਹੈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਕਿਸੋਰ, ਬੰਦ ਕਰ ਇਹ ਬਕ-ਬਕ।
- ਸਾਂਧ : ਪਾਪੀ.... ਦੁਸ਼ਟ !
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਥਿਮਾ ਕਰੋ.... ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਦਾਈ ਹੋ ਗਿਆ ਇਹ ਛੋਕਰਾ।
- ਕਿਸੋਰ : ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸੁਦਾਈ ਹੋ ਗਏ ਹੋ.... ਇਹ ਭਰੌੜਾ ਮੁਜਰਮ ਹੈ।
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਜ਼ਬਾਨ ਸੰਭਾਲ, ਕਿਸੋਰ, ਜ਼ਬਾਨ ਸੰਭਾਲ।
- ਸਾਂਧ : ਕਲਿਆਣ ਹੋ। ਭਗਤ, ਸੰਤ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਜਾਣੇ।
- ਕਿਸੋਰ : (ਟਿਚਕਰੀ ਨਾਲ) ਏ ਹੋ.... ਸੰਤ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪੁਲਿਸ ਪਛਾਣੇ....। ਉਦੇ ਚਲੋ ਥਾਣੇ।
- ਸਾਂਧ : ਨਹੀਂ ਜਾਏਂਗੇ ਥਾਣੇ। ਹਮ ਕੋਈ ਚੋਰ ਹੈਂ, ਅਪਰਾਧੀ ਹੈਂ?
- ਕਿਸੋਰ : ਨਹੀਂ ਜਾਏਂਗੇ.... ਨਹੀਂ ਜਾਏਂਗੇ? ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਏਥੇ ਲਿਆਉਣਾਂ....।
- ਸਾਂਧ : ਲਾਓ.... ਲਾਓ ਹਮ ਪੁਲਿਸ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਲਿਸ ਹਮ ਕੋ ਜਾਨਤੀ ਹੈ।
- ਕਿਸੋਰ : ਹੁਣੇ ਤੇਰੀਆਂ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ।
[ਕਿਸੋਰ ਪੁਲਿਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।]
- ਮਦਨ : (ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ) ਪੁਲਿਸ ! ਪੁਲਿਸ!
- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ ਪੁਲਿਸ ਮੇਰੇ ਘਰ।
- ਕਿਸੋਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਆਏਗੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਆਏਗੀ, ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ ਆਂ!
[ਜਾਣ ਲਗਦਾ ਏਂ ਤੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਉਹਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰ ਕੇ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ ਏਂ।]
- ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ : ਪੁਲਿਸ ! ਪੁਲਿਸ!

- ਹਰੀ ਚੰਦ : ਕਿਸੋਰ....ਕਿਸੋਰ....ਨਹੀਂ....ਨਹੀਂ।
- ਮਦਨ : (ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ) ਕਿਸੋਰ ਭਾਪਾ....ਕਿਸੋਰ ਭਾਪਾ।
[ਕਿਸੋਰ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨੱਠ ਜਾਂਦਾ ਏ]
- ਮਦਨ : (ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ) ਮਾਸੀ...ਮਾਸੀ... ਮਾਸੜ ਜੀ ! ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ।
[ਸਾਧੂ ਜੋਰ ਨਾਲ ਮਦਨ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ
ਉਹਦੀ ਪੱਟੀ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦਾਗਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ]
- ਸਾਧੂ : ਹੁਣ ਕਿਥੇ ਜਾਨਾ ਏਂ ਬੱਚੂ। (ਮੌਨਧਾਰੀ ਨੂੰ) ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ
ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਦਾਗ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ। ਮਦਨ, ਸੌ ਦਿਨ ਚੋਰ ਦਾ ਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ
ਸਾਧ ਦਾ।
[ਮਦਨ ਨੱਠਣ ਦੀ ਬੇਕਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਏ ਪਰ ਸਾਧੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ
ਜਕਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਏ]
- ਮੌਨ ਧਾਰੀ : (ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਵਾਲਵਰ ਤਾਣ ਕੇ) ਖ਼ਬਰਦਾਰ! ਹਿਲੋ
ਮੱਤ। (ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਕਲੀ ਦਾਹੜੀ ਲਾਹ ਕੇ ਸੁੱਟ
ਦਿੰਦਾ ਏ।) ਮੈਂ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਦੀਪ ਚੰਦ। ਹਵਾਲਦਾਰ, ਜਾਣੇ ਨਾ
ਪਾਏ ਮੁਲਜ਼ਮ।
- ਮਦਨ : (ਕ੍ਰਾਹ ਕੇ) ਹਾਏ....ਰੱਬਾ.... ! ਮੈਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।
[ਪਰਦਾ]